

סיכומים של פסקי דין מרכזיים – חברות מזדה חברתית

הסיכומים להלן נערכו על ידי הסטודנטים הרשומים מטה, במסגרת הקליניקה למשפט טכנולוגיה וסייבר, אוניברסיטת חיפה, בהנחיית ד"ר דלית קן-דרור פלדמן. הסיכומים כוללים החלטות ופסקי הדין שניתנו בישראל ביחס לחברות המזדה החברתיות השונות (להלן: "החברות") עד תחילת חודש דצמבר 2021. ככל שראינו ישנם מספר נושאים מרכזיים שחוזרים על עצמם בפסיקה. ניסינו להביא את עיקרי הדברים בנושאים המרכזיים, אולם אין המדובר בסיכומים ממצים של כלל הפסיקה כאמור. כמו כן, שימו לב כי רוב ההחלטות ופסקי הדין ניתנו בערכאות נמוכות, ועל כן ברובן אינן מהוות הלכה או תקדים מחייב, אך הן יכולות להעיד על מגמה. אין בסיכומים אלה משום ייעוץ משפטי.

1. חוקיות הפעולה של חסימת משתמשים על ידי הרשת החברתית, לאור הפרת תנאי השימוש או כללי

הקהילה

בפרשת חצרוני¹ – נקבע כי חצרוני פרסם דברים המנוגדים לכללי הקהילה של פייסבוק במודע, וכי פייסבוק שגם קיבלה תלונות על הפרסומים ממשתמשים אחרים, אינה חייבת לשמש לו כבמה. במקרה זה, התביעה כנגד פייסבוק נדחתה.

במקרה אחר,² פייסבוק חסמה את אפשרות הגלישה של המשתמשים לאתר המזבלה ולאחר קונטקט פייסבוק. אתרים אלה פרסמו מידע פרטי ואישי על עובדי פייסבוק ישראל. פייסבוק הוסיפה אף אזהרה לגבי הגלישה לאתרים אלה. התובע טען לפגיעה בשמו הטוב וברווחים שיפיק מהאתר לכן ביקש ביטול החסימה והאזהרות. בית המשפט דחה טענות התובע וקבע שהחסימה והאזהרות נעשו כדין ואין לבטלם. נקבע כי אם בוחרים לקדם את העסק דרך פייסבוק – יש לכבד את כללי השימוש של האתר, כללים שנמצאו כסבירים וכמידתיים.

במקרה נוסף,³ הוכרע כי כסעד זמני – יש להחזיר 27 דפים של חברת קריאיישן לפעילות עד לבירור ההליך המרכזי משיקולים שונים של מאזן הנוחות. לטענת פייסבוק, בין היתר מטרת הדפים הללו היא "להוביל משתמשים לאתרי אינטרנט חיצוניים, נפרדים לחלוטין משירותי פייסבוק, אשר נראים לגיטימיים אך בפועל מהווים אתרים זדוניים, כגון "חוות פרסומות" או אתרים המפיצים נוזקה ותוכנות זדוניות".⁴ כאמור, בית המשפט מצא כי מאזן הנוחות מחייב את מתן הסעד הזמני – השבת הדפים לפעילות בינתיים, עד לבירור ההליך המרכזי.

בתביעה נוספת⁵ פייסבוק סגרה חשבון של משתמשת (פייסבוק ואינסטגרם), שהמליצה על מוצרים שונים, בטענה שהיא קידמה בו מוצרים מזויפים. בית המשפט הכריע כי פייסבוק חסמה את הדף בסמכות, שכן המשתמשת פעלה בניגוד לתנאי השימוש. נקבע גם כי מדובר בהפרה יסודית של תנאי השימוש ועל כן לא הייתה חובה לתת למשתמשת התראה על השבת החשבונות.

¹ ת"א 38104-05-18 (מחוזי, תל אביב יפו) חצרוני נ' פייסבוק אירלנד (לא פורסם, 11.1.21).

² ת"א 35377-03-17 (מחוזי, תל אביב יפו) קריו נ' פייסבוק ישראל בע"מ ואח' (לא פורסם, 12.12.18).

³ ת"א 59953-07-18 (מחוזי, תל אביב יפו) קריאיישן סטייג' בע"מ נ' Facebook, Inc ואח' (לא פורסם, 31.1.2019).

⁴ שם.

⁵ ת"א 63470-05-19 (מחוזי, תל אביב יפו) זוהר ואח' נ' Facebook Inc ואח' (לא פורסם, 23.8.2021).

לעומת זאת, בפרשת דף "סטטוסים מציצים"⁶ נקבע כי הגם שהתובעים הפרו את תנאי השימוש בפרסום מודעות של צדדים שלישיים ללא אישור פייסבוק, הדבר אינו מהווה הפרה יסודית של החוזה בין הצדדים "לאור חומרת ההפרה, הנזק שנגרם לתובעים לעומת הנזק שנגרם לנתבעות ופער העצום ביחסי הכוחות בין הצדדים". על כן, באותו מקרה נקבע כי על פייסבוק היה מוטל לתת ארכה לתובעים להסרת ההפרה ורק אם לא היו פועלים להסרת ההפרה ניתן היה לסגור את העמוד לאור דיני החוזים בישראל.

פרשה נוספת נדונה במסגרת סכסוך בין פייסבוק לבין קבוצת אן. אס. או. טכנולוגיות בע"מ (NSO). פייסבוק טענה כי חברת NSO הייתה מעורבת במתקפת סייבר במהלכה ניצלה NSO לכאורה את שרתי פייסבוק על מנת לחדור לכ-1400 מכשירים סלולריים. בתגובה פייסבוק השביתה את חשבונות הפייסבוק והאינסטגרם האישיים, של משתמשים שהיא זיהתה כעובדים ב-NSO. חלק מהעובדים הללו היו ישראלים שביקשו להחזיר את העמודים האישיים שלהם לפעילות. בית המשפט המחוזי הורה להשיב באופן זמני את החשבונות עד לבירור ההליך המרכזי, על פי מאזן הנוחות (לא הראו ראיות כי החשבונות שימשו לתקיפה ומנגד עלול להיגרם נזק לתובעים).⁷ בית המשפט העליון השאיר את החלטת הביניים של בית המשפט המחוזי על כנה.⁸

2. מהי האחריות המוטלת על הפלטפורמה וחשיפת שמות מעוולים לכאורה

אדם כתב דברים שגררו תגובות קשות עד לחסימתו על ידי פייסבוק. בינתיים החלו להיכתב עליו טענות חוות דעת שקריות על מנת לפגוע בפרנסתו, ללא יכולת שלו להגיב עליהן לאור חסימתו. בית המשפט קבע כי פייסבוק לא יצרה את התוכן ואינה אחראית לו. הטלת אחריות על פייסבוק לתוכן שאחרים מפרסמים עלולה לגרום לפגיעה בדמוקרטיה. כמו כן נקבע כי חסימת חשבון המשתמש הייתה כדין.⁹ (שימו לב כי החלטה זו רלוונטית גם לפרק הדן בחסימות משתמשים).

במקרה אחר של תביעת לשון הרע, בה ביקשו לחשוף את שם המעוול לכאורה,¹⁰ בית המשפט חייב את פייסבוק כפלטפורמה לשלוח הודעת דוא"ל קצרה למשתמש ובה להודיע לו על דבר הגשת הבקשה, את מספר התיק, את הסעד המבוקש ואת האפשרות להתנגד למתן הצו עד לתאריך מסוים. נקבע כי אם אותו משתמש לא ישיב על ההודעה עד לתאריך היעד, בית המשפט יוכל להורות לפייסבוק להעביר את פרטי המשתמש לתובעים.

בתיק אחר שעסק בלשון הרע נקבע¹¹ כי פייסבוק היא פלטפורמת ביניים ולכן אינה נושאת באחריות לפרסומים שהם בגדר לשון הרע. בהתאם, פייסבוק אף אינה נושאת באחריות לפוסטים אשר פוגעים בפרטיות. כל קביעה אחרת, תהפוך את פייסבוק לגוף צנזורה, ורשות מפקחת – דבר שאינו רצוי בעיני בית המשפט.

במקרה אחר, במסגרת הבחירות בישראל, פורסם דף פייסבוק ובו הודעה שקרית על כך שמפלגת גשר פרשה ואינה מתמודדת עוד בבחירות לכנסת. ההודעה הוסרה עוד בטרם דנו בעתירה בוועדת הבחירות. עם זאת, לאור החשש

⁶ ת"א 50870-05-15 (מחוזי, תל אביב יפו) לן ואח' נ' Facebook Inc. (לא פורסם, 14.12.2017). הוגש על ההחלטה ערעור, אולם הוא נדחה. ראו רע"א 9844/17 Facebook, Inc. (לא פורסם, 18.12.2017).

⁷ ת"א 62584-11-19 (מחוזי, תל אביב יפו) עזרור ואח' נ' Facebook, Inc. (18.2.2020).

⁸ רע"א 2251/20 Facebook Inc. (לא פורסם, 9.6.2020).

⁹ ת"א 42815-12-16 (שלום, תל אביב יפו) דרורי נ' דסקל ואח' (לא פורסם, 12.4.2020).

¹⁰ ת"א 36488-02-21 (מחוזי, תל אביב יפו) לירום סנדה חברת עו"ד ואח' נ' פייסבוק ישראל בע"מ ואח' (לא פורסם, 21.7.2021).

¹¹ ת"א 54582-05-18 (שלום, תל אביב יפו) זיידלר גרנות נ' facebook Ireland limited ואח' (לא פורסם, 6.4.2021).

מפגיעה אפשרית בבחירות, יו"ר ועדת הבחירות הוציא צו גורף החל על כל הרשות החברתיות ובו החלטה כי אם תוכן זה או נגזרות שלו יופיעו בכל רשת חברתית – הם יוסרו מכוח הצו.¹²

3. תחולת המשפט, תחולת הדין והמצאת תביעה

בעיה שעולה לעיתים בפסיקה היא השאלה האם ניתן להמציא כתב תביעה לנתבעים מסויימים, האם ניתן לתבוע חברות בינלאומיות בישראל והאם הדין הישראלי יחול על התביעה. שאלות אלה עולות לאור היות החברות בינלאומיות, ולאור קיומם של חוזים אחידים (תנאי השימוש בפלטפורמות) בהם ישנן תניות לברירת מקום וברירת דין. הדבר גרר לעיתים את מחיקתם של הליכים משפטיים.¹³

בשנת 2010 דנו במקרה בו גוגל ישראל נתבקשה לחשוף זהות משתמש שעומד מאחורי חשבון דוא"ל ג'מייל שהפר סימן מסחר של חברה.¹⁴ באותה החלטה נקבע כי הנתבעת המתאימה היא גוגל העולמית (היא זו שמפעילה את שירותי הדואר האלקטרוני ולא גוגל ישראל) וכי הקשר העסקי בין גוגל ישראל לגוגל העולמית אינו מספק על מנת לצוות על גוגל ישראל פעולות שעל גוגל העולמית לבצע. יש להמציא את התביעה לגורם המתאים על פי תקנות סד"א. במקרה זה היה מקום להפנות את התביעה לחברה העולמית, שמנהלת את חשבונות הדוא"ל.

בשנת 2018 נקבעה הלכת בן-חמו¹⁵ ששינתה מעט את פני הדברים. נשיאת בית המשפט העליון, השופטת חיות, קבעה כי תנית השיפוט הזר בתנאי השימוש של הפלטפורמה, הינה תניה מקפחת, ומכיוון שלא ניתן להסיר את ה"קיפוח" מבלי לערוך חוזה חדש בין הצדדים, תניה זו בטלה. עם זאת, תנית ברירת הדין אינה מקפחת והיא תקפה. עמדת יחיד, של המשנה לנשיאה השופט מלצר, הוסיפה הסתייגות לשאלת תחולת הדין הזר – וציינה כי הדין הזר תקף כל עוד לא נעשה בו שימוש בכדי לעקוף הוראות קוגנטיות בדין הישראלי.

בהחלטה, שניתנה לאחר פרשת בן-חמו, נקבע כי אמנם ניתן יהיה לדון בתביעה כנגד חברת WhatsApp בישראל, אולם לאור תקפותה של תנית הדין הזר, לעיתים לא תקום עילת תביעה. יש שוני בין הדין הישראלי לבין הדין הקליפורני, לפיו היה מקום לבחון את אותו המקרה. באותה הפרשה נקבע כי אין עילה אישית לתובע הן לאור הדין הקליפורני והן לאור העובדה כי ניתנה לו התראה וזכות לערער לפני משורת הדין בטרם שנסגר חשבונו, כפי שנדרש על פי הדין הישראלי.¹⁶

במקרה אחר שנדון לאחר פרשת בן-חמו, ביקשו את מחיקתה של חברת WhatsApp מההליכים לאור התחמקותה במכוון מקבלת מרות הדין בישראל עליה, על מנת לגרום לעיכוב תחילת ניהול התיק. כך גם נטען כי ללא מחיקתה של חברת WhatsApp, עלולה התביעה לארוך שנים רבות לאור המחלוקת בעניין הליך האמצאה.¹⁷ מקרה זה חזר

¹² תב"כ 61/21 גשר נ' Facebook Inc. (לא פורסם, 8.4.2019).

¹³ ראו למשל, תב"כ 38/22 רשימת ימינה נ' Twitter, YouTube LLC. (לא פורסם, 18.9.2019). באותו מקרה העותרים משכו את העתירה מכיוון שלא הצליחו להמציא אותה לטוויטר.

¹⁴ ע"א 1622/09 גוגל ישראל בע"מ נ' חב' ברוקטוב ואח' (לא פורסם, 1.7.2010).

¹⁵ רע"א 5860/16 facebook inc נ' אהוד בן חמו (לא פורסם, 31.5.2018). מן הראוי לציין כי ההחלטה בת"צ (מחוזי, מרכז) 43122-07-19 טרון - העמותה למען זכויות משתמשים ברשת (ע"ר) ואח' נ' Facebook Inc. (לא פורסם, 29.7.2021), ניתנה לאחר הלכת בן חמו, אולם מכיוון שלא טענו לתחולת ההלכה כאמור, הוחלט למחוק את פייסבוק אירלנד מהתביעה. הנימוק לכך התבסס על הטיעון שפייסבוק אירלנד ופייסבוק אינן הן ישויות משפטיות שונות ונפרדות וכי לא הוכחה עילה כנגד פייסבוק אירלנד.

¹⁶ ת"צ 41239-04-18 (מחוזי, תל אביב יפו) רז שטיינקריצר נ' WHATSAPP.LTD (לא פורסם, 14.10.2020).

¹⁷ ת"צ (מחוזי, מרכז) 10588-01-18 מיכל גור נ' facebook inc (לא פורסם, 18.2.2021).

על עצמו בתיק נוסף, בו נקבע כי לא הונחה תשתית משכנעת לטענה כי יש לראות בפייסבוק וב-WhatsApp גוף אחד לצורך המצאת כתבי בי דין.¹⁸

4. דוא"ל זבל (ספאם)

גם נושא דוא"ל זבל נדון אל מול חברת פייסבוק. התובע התלונן על כך שמקבל התראות מפייסבוק בניגוד לרצונו. מנגד פייסבוק טענה כי בהסכמת התובע לתנאי השימוש, הוא אישר לקבל התראות והודעות וכי הוא סרב ללחוץ על פקודת "הסר" על מנת להפסיק לקבל הודעות. נקבע כי התובע אינו תם לב באשר הוא מתנגד ללחוץ על הפקודה "הסר על קבלת ההודעות", ולכן פייסבוק לא הפרה את הוראות החוק כפי שטען בתביעתו.¹⁹

סייעו בכתיבת התכנים (על פי סדר האל"ף-בי"ת):

מרי איוב, אביב בארי, דניאל גרינברג, אמיתי וגנר, נועה חנוכה, דניאל יגר, רן ידובנר, דניאל יופין, שחף ינון, שני ליבוביץ', דניאל ממון, לוטם ממון, אסף מנור, רביע מסאלחה, שי מרגוליס וקורן נגאר.

¹⁸ ת"א (מחוזי, י-ם) 2566-06-21 איילת בן גביר נ' Facebook Inc (לא פורסם, 8.11.2021).
¹⁹ רע"א 4704/20 יונתן בן-עמי נ' Facebook Ireland LTD (לא פורסם, 9.2.2021).